

neming van Den Briel de Rotterdammers in die dagen zo bezig hield, dat zij niet genoeg aandacht wijdden aan het feit, dat de erfgenamen van wijlen de weduwe Jouhaneau Laregnère-Jouhaneau Laregnère het grote pand Zuidblaak 44/Wijnstraat 105 wensten te verkopen. Of het nu daardoor is gekomen, laat ik daar, maar zeker is, dat Franz op 4 april 1872 in openbare veiling voor f 26.100,— eigenaar werd van dit prachtige huis, geheel vrij en onbelast. Franz was een „man of property” geworden. Veel moest er worden verbouwd, alvorens het laatstelijk als ontvangkantoor van de belastingen gebruikte perceel voor het nieuwe doel bruikbaar was gemaakt. Eerst op 27 mei vond de verhuizing plaats en toen moest de winkel, welke intussen door afstoting van de instrumentenhandel vrijwel zuiver een muziekhandel was geworden, nog voorlopig op het bovenhuis worden gehouden.

In 1876 mocht het proces van assimilatie voltooid heten door de benoeming van Franz tot ouderling van de Evangelisch-Lutherse Gemeente te Rotterdam. Wel heeft de tweede generatie hier te lande deze oriëntering veelzijdiger gemaakt door een huwelijk in een Zeeuws-Rotterdamse familie met zeemanstradities en daardoor veel Engels en Schots bloed, doch de volslagen opnemings der familie Lichtenauer in de Rotterdamse gemeenschap was toch reeds een feit te achten na het verwerven van dit ereambt. Slechts driemaal woonde de nieuwe ambtsdrager een vergadering van de Grote Kerkeraad bij – de overlevering wil, dat hij de laatste keer door de hevige regen kou vatte en daardoor op het ziekbed werd geworpen, dat op 1 april 1877 zijn sterfbed zou worden. Of de hartzwakte, welke hem op 63-jarige leeftijd wegnam, mede veroorzaakt is door overdreven inspanning gedurende een aan onafgebroken arbeid gewijd leven, vermogen wij niet te beoordelen, doch wie zal de tragiek niet verstaan van de verzuchting jegens de huisarts: „Dokter, nu sterf ik en ik heb nooit geleefd”.

Vaak heb ik mij afgevraagd, welke beelden zich hebben vertoond voor het geestesoog van deze stervende, die naar de wereld alles had gewonnen, letterlijk ten koste van alles, waarmede hij het bewuste leven was ingetreden. Ik maak mij sterk, dat het lang vervlogen jeugdleven in Hannover zich toen nog eenmaal voor het brekend oog heeft vertoond, zoals het de vrolijke soldaat had bekoord, voordat hij zich overgaf aan de afgod: labor improbus qui omnia vincit, de noeste vlijt, die alles overwint.